

El Modernisme i les flors, de la natura a l'arquitectura

Entre finals del segle XIX i començaments del segle XX, la natura va ser la gran musa i font d'inspiració d'arquitectes i artistes. Per Europa es va estendre un nou estil que rebé diferents noms, però que genèricament s'anomenà Art Nouveau; a Catalunya es va dir Modernisme. El món vegetal era el repertori més utilitzat d'aquest nou estil, i difonia valors com la llibertat creativa, la fantasia, la línia corba i la sensualitat.

Els artistes i artesans van captar la bellesa del món vegetal i el van reinterpretar adaptant-lo a les arts aplicades a la construcció. Façanes i interiors es cobrien de flors, fulles i tiges en forma de vitrall, de ferro, de ceràmica o de mosaic. El Modernisme es va estendre més enllà del centre neuràlgic de Barcelona, fins a altres municipis on trobem elements d'una gran bellesa i que ens mostren una arquitectura en bona part desconeguda. L'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona, el Museu d'Art de Cerdanyola i Museus d'Esplugues de Llobregat us conviden a veure com artistes i artesans van captar la bellesa del món vegetal i el van reinterpretar adaptant-lo a les arts aplicades a la construcció en forma de vitrall, de ferro, de ceràmica o de mosaic.

Els organitzadors de l'exposició també han volgut comptar amb obres, objectes i materials procedents de diversos museus de la Xarxa de Museus de Locals per així mostrar com el Modernisme es va estendre més enllà del centre neuràlgic de Barcelona, fins a altres municipis, on es troben elements de caràcter arquitectònic de gran bellesa que formen part d'edificis, sovint desconeguts pel gran públic.

Contingut de l'exposició

Els continguts de l'exposició que s'estructuren en quatre àmbits, tenen per objectiu mostrar com la flora, en particular, va esdevenir un dels repertoris per excel·lència de l'arquitectura modernista, la qual va arribar a establir un veritable diàleg amb el món vegetal a través de les arts decoratives.

«Tot surt del gran llibre de la naturalesa; les obres dels homes són ja un llibre imprès.»

Antoni Gaudí

ÀMBIT 1. LA NATURA

La font d'inspiració

«La flor estimada per tots, propera a tots, desenvoluparà en l'ornament un paper important i simbòlic.»

Émile Gallé

«La natura, la font de la inspiració» és el primer dels quatre àmbits en que s'estructura la mostra i s'hi analitza el procés creatiu dels artistes per

El Modernisme i les flors, de la natura a l'arquitectura

«capturar» la imatge de les plantes i les flors, tot detallant com feien un estudi directe del món vegetal com a exercici d'observació per tal de representar i immortalitzar en l'art decorativa el model natural efímer. Com a eines de treball utilitzaven el dibuix i la pintura, però també invents *moderns* a l'època com la fotografia, i els repertoris que es publicaven com a guies visuals.

ÀMBIT 2. L'OBRA D'ART

La creació de les arts de la construcció

«L'art industrial modern multiplica el vegetal en les formes decoratives transformant el vidre, el fang, la porcellana, el metall i la fibra que fa l'encaix en flor, en fruit, en fong, en fulla i en tronc rústic.»

Francesc Tomas

El segon àmbit, «L'obra d'art, la creació de les arts de la construcció», fa un recorregut per vuit arts aplicades a l'arquitectura —ceràmica, mosaic, ferro, pedra, estuc, mosaic hidràulic, vitrall i enguixat— i recull els diferents processos de creació que mostren com materials bàsics i senzills -el ciment, el fang, la pedra o el vidre- esdevenien art, recreant o transformant el món vegetal dins l'escenari arquitectònic. Mitjançant exemples, el visitant entendreà per

ÀMBIT 3. L'ARQUITECTURA

El jardí urbà

«La composició forma un tot orgànic; cada una de les parts s'acomoda a l'altra com els sons d'una gran simfonia.»

Ludwig Hevesi

En el tercer àmbit, «L'arquitectura, el jardí urbà», s'ofereix un passeig expositiu de flors i plantes que recreen un jardí gegantí i immutable a través de les arts aplicades als edificis, amb exemples representatius com la fulla d'acant, el card de bosc, el pi, la margarida o el castanyer d'Índia. Aquesta flora la veiem representada en diferents tècniques i elements arquitectònics, perquè la natura va ser el llenguatge visual proper a tota la societat que va desplegar la idea d'art total del Modernisme. D'entre totes les plantes, predomina la rosa, considerada la reina de les flors, per la qual cosa se li dedica un espai especial relacionat amb el seu simbolisme.

ÀMBIT 4. LA CIUTAT

La natura perduda

«Només es perd allò que no es cuida.

No es cuida allò que no es valora.

El Modernisme i les flors, de la natura a l'arquitectura

*No es valora allò que no s'estima.
No s'estima allò que no es coneix.»*

Proverbi oriental

L'últim àmbit, «La ciutat, la natura perduda», exposa la dificultat en la conservació de les arts aplicades a la construcció. Quan desapareix del seu espai original, que és l'arquitectura, l'art aplicada es transforma en un material en risc i habitualment desapareix. L'exposició vol també reivindicar el Modernisme local i la preservació *in situ* del patrimoni representatiu de les ciutats en què va tenir més adeptes. Així mateix, aquesta exposició vol apropar el visitant i convidar-lo a olorar el perfum de determinades flors, escoltar i visualitzar els processos de producció o palpar les formes de determinades reproduccions. L'objectiu és convertir la visita en una nova forma de conèixer i recordar el Modernisme i les seves flors, accessible a tothom i a través de tots els sentits

La Casa museu Lluís Domènech i Montaner participa a l'exposició El Modernisme i les Flors amb una secció pròpia.

La col·laboració es divideix en dos àmbits que visibilitzen el paper de Domènech i Montaner en la introducció de la natura a l'arquitectura. Al primer d'ells, dintre de la captació de la natura, es mostra la sèrie de fotografia floral realitzada per Domènech i Montaner; a més d'una sèrie de peces que ajuden a comprendre el procés creatiu del pas de la flor natural a l'objecte arquitectònic. En un segon àmbit es mostra el resultat industrial, amb peces de diferents materials que ajuden a recrear un jardí artificial, es a dir, fet d'artefactes; tot insistint en la importància del reciclatge d'aquests elements històrics quan ja, a l'actualitat, han perdut el seu ús inicial.

Comissariat

Marta Saliné i Perich, Fàtima López Pérez i Vicente de la Fuente Bermúdez.

Coordinació

Casa museu Lluís Domènech i Montaner

Persones i institucions prestadores

Museu d'Art de Cerdanyola, Museu del Cau Ferrat (Sitges), Fàtima López, Joan Moliner Sánchez, Marc Ocaña Salvat, Marta Saliné, Cristina Thió, i Vicente de la Fuente.